

Завгородня Ю.С.,
кандидат юридичних наук,
старший викладач кафедри теорії
та історії держави і права
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ОКРЕМІ АСПЕКТИ ЗАЛУЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ ДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ВИБОРЧОГО ЗАКОНОДАВСТВА

Відповідно до ст. 5 Основного закону України «носієм суверенітету і єдиним джерелом влади в Україні є народ. Народ здійснює владу безпосередньо і через органи державної влади та органи місцевого самоврядування» [1]. А ст. 69 Конституції закріплює, що «народне волевиявлення здійснюється через вибори, референдум та інші форми безпосередньої демократії» [1]. Відтак, не можна не погодитись з тим, що вибори є важливим інститутом прямої демократії та відіграють важливу роль у демократизації суспільства. Для працівників же Національної поліції вибори асоціюються з посиленням варіантом несення служби, відрядженням до виборчих дільниць. Так, відповідно до абз. 2 ч. 1 ст. 39 Закону України «Про вибори Президента України» «Органи Національної поліції зобов'язані не пізніше як за вісім днів до дня виборів забезпечити цілодобову охорону приміщень окружних виборчих комісій, а також у разі необхідності, за зверненням Центральної виборчої комісії, - органів ведення Державного реєстру виборців» [2]. Згідно з ч. 2 ст. 73 цього Закону «Окружна виборча комісія забезпечує збереження і охорону виборчих бюлетенів, отриманих від Центральної виборчої комісії. Виборчі бюлетені зберігаються у приміщенні окружної виборчої комісії в закритому сейфі (металевій шафі), який опечатується стрічкою з проставленням на ній підписів усіх присутніх на засіданні комісії та печатки комісії. Сейф (металева шафа або окрема кімната) постійно (до передачі виборчих бюлетенів дільничним виборчим комісіям) перебуває під охороною поліцейського» [2]. Зауважу, що подібні положення містяться в Законі й відносно передачі та зберігання виборчих бюлетенів до/в приміщення/х дільничної виборчої комісії.

Аналіз нормативного припису, наведеного останнім викликає запитання: так хто ж забезпечує охорону виборчих бюлетенів: окружна виборча комісія чи поліцейський? І, відповідно, дільнична виборча комісія чи поліцейський? Слід наголосити, що на виборах Президента України, що відбулися у 2019 році було створено 29 981 виборчих дільниць, на кожній з яких сейф з бюлетенями мав перебувати під охороною поліцейського. Загальна кількість поліцейських складає близько 119 тис. Близько 4 осіб на одну виборчу дільницю. Беручи до уваги норми трудового законодавства та нормальне співвідношення часу роботи та часу відпочинку 1 доба/3 доби увесь атестований склад На-

ціональної поліції має бути задіяний до охорони означеного сейфу (при цьому слід урахувати, що після доби охорони поліцейський має відпочити). Виникає питання: чи можна належним чином забезпечити виконання Національною поліцією її функцій, якщо покласти на неї обов'язок забезпечувати охорону МЕТАЛЕВОГО СЕЙФУ з виборчими бюлетенями (і при цьому згідно з тим же виборчим законодавством збереження і охорону виборчих бюлетенів має забезпечувати відповідна виборча комісія).

Щодо дня голосування та перебування поліцейських на території дільничних виборчих комісій. Зауважу, що відповідно до ч. 2 ст. 85 Закону України «Про вибори народних депутатів України» «Організація проведення голосування та підтримання у приміщенні для голосування належного порядку, забезпечення таємності волевиявлення виборців під час голосування покладаються на дільничну виборчу комісію. У разі вчинення правопорушень, за які законом встановлена відповідальність, голова або заступник голови дільничної виборчої комісії мають право запросити у приміщення для голосування поліцейського, який повинен вжити до порушника передбачених законом заходів та залишити приміщення для голосування. Перебування поліцейських у приміщенні для голосування в інших випадках забороняється» [3]. Забезпечення порядку у приміщенні для голосування покладаються на дільничну виборчу комісію. Тому виникає питання про доцільність перебування поліцейського на території дільничних виборчих комісій. Законом не передбачено такого обов'язку. То ж чи є доцільною така практика, зважаючи на принцип добропорядності громадян (працівники Національної поліції повинні вважати кожного громадянина як добропорядного, а не як правопорушника). Доречним є у цьому контексті запитання: а на судна, що перебувають у день голосування у плаванні під Державним Прапором України, на полярну станцію України, на закордонні виборчі округи теж слід відряджати працівників поліції?

Таким чином, вважаю, що існуючий на сьогодні порядок залучення працівників Національної поліції до забезпечення виборчого процесу потребує суттєвого перегляду, виходячи з зарубіжного передового досвіду (у першу чергу європейських держав), адже покладання на поліцію виконання не властивих їй функцій не сприяє ефективній роботі з реалізації законодавчих повноважень, визначених так званім статусним законом. Актуальним є і питання запровадження електронного голосування. Саме у цьому напрямі має здійснюватися удосконалення реалізації громадянами свого права обирати та бути обраним.

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.

2. Про вибори Президента України. Закон України від 5 березня 1999 року. Відомості Верховної Ради України. 1999. № 14. Ст. 81.

3. Про вибори народних депутатів України. Закон України від 17 листопада 2011 року. Відомості Верховної Ради України. 2012. № 10-11. Ст. 73.